

Marko Nurmikolu ja Kaisa Mäntynen

Maa- ja metsätalousministeriö

Lausuntopyyntö:

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua esityksestä.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä, jolla kumottaisiin eläintunnistusjärjestelmästä annettu laki. Eläimistä saatavista sivutuotteista annettuun lakiin, eläinlääkintähuoltolakiin, maatalouden tukien toimeenpanosta annettuun lakiin, eläintautilakiin ja sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin esitetään tehtäväksi uudistuksesta johtuvat teknisluonteiset muutokset

Kuntaliitto pyytää kiinnittämään huomiota seuraaviin seikkoihin:

Eläinten tunnistamislain kuntaa koskevat viranomaistehtävät on osoitettu suoraan kunnan-eläinlääkärin tehtäviksi. Tältä osin ei muutosta aikaisempaan lainsäädäntöön tule. Esityksen kuntatalousvaikutukset ovatkin välillisiä. Kunnilla on velvollisuus huolehtia kunnaneläinlääkärin tehtävien hoidon edellytysten järjestämisestä. Kunnissa on oltava kunnaneläinlääkärin virkoja säädettyjen tehtävien hoitamiseksi ja kunnalla on oikeus saada valtiolta korvaus tehtävien hoidosta kunnalle aiheutuneisiin todellisiin kustannuksiin perustuen. Esityksen mukaan kunnaneläinlääkäreiden tehtävät säilyisivät lähes ennallaan. Esityksellä on vaikutuksia ministeriössä saman aikaisesti toimivaan kunnan eläinlääkäripalveluja selvittävään työryhmän toimintaan. Tämä toivotaan huomioitavan.

Esityksen mukaan osa eläinterveyssäännösten uusien ilmoitettavien eläinlajien eläinten pitämiseen liittyvästä valvonnasta tulisi kunnaneläinlääkäreiden vastuulle. Uusia pidettäviä eläinlajeja, joilta jatkossa edellytetään pitopaikkojen rekisteröintiä, olisivat vankeudessa pidettävät linnut (pois lukien lemmikkieläiminä pidettävät linnut) sekä tuotantokanit ja muualla kuin paliskunnan alueella pidettävät porot. Myös pidettävien hirvi- ja kamelieläinten yksilöllisen tunnistamisen valvonta tulisi kunnaneläinlääkärin vastuulle. Esityksen vaikutusarvioinnista puuttui näiden uusien pitopaikkojen lukumäärät ja alueittainen sijoittuminen. Vaikka määrien arvioidaan lukumääräisesti olevan vähäisiä, olisi eläinlääkärin työmäärän lisääntymisen arvioimiseksi tarpeellista tuoda esiin nämä määrät ja niiden sijoittumisen eri puolelle Suomea.

Kunnaneläinlääkärit olisivat toimialueellaan yleisiä valvontaviranomaisia. Esitetyn lain 23 §:n mukaan kunnaneläinlääkäri vastaisi virka-alueellaan siitä, että eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevia säännöksiä noudatetaan sekä virallinen valvonta ja muut viralliset toimet järjestetään valvonta-asetuksen (EU:n virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista annetun asetuksen (EU) 2017/625) mukaisesti. Jos laiminlyöntejä havaitaan, kunnaneläinlääkäri ryhtyy toimenpiteisiin puutteiden poistamiseksi. Ruokavirasto ohjaisi kuntia monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman mukaisesti. Esityksen vaikutusarvion mukaan eläinlääkärit tekisivät lain mukaista valvontaa pääsääntöisesti muun valvonnan, esimerkiksi eläinsuojeluepäilyn yhteydessä, joten työmäärän lisäys olisi tältä osin vähäinen. Kuntaliiton mukaan lain asettamat velvoitteet eläinlääkäreille ovat suuremmat kuin pelkästään muun valvonnan yhteydessä tehtävää valvontaa. Työmäärää pystytään ohjaamaan ja lisäämään pelkällä Ruokaviraston valvontasuunnitelman muutoksella. Tämä olisi hyvä huomioida lain vaikutusarvioinnin yhteydessä, vakkakin nykytilanteessa tunnistusmerkintöjen valvonta painottuukin muun valvonnan yhteyteen.

Niin sanottua läpilaskutus- ja valtion toimeksiantomenettelyä käytetään yleisesti kunnan eläinlääkäreitten erityyppisissä toiminnoissa. Menettelyt eivät ole ongelmattomia ja eroja löytyy alueellisesti esimerkiksi hyväksytyjen kustannusten määrässä. Menettelyistä tulisiikin tehdä erillinen selvitys ja puuttua sitä myöten mahdollisiin menettelyjen epäkohtiin.

Kunnaneläinlääkärit joutuvat toimittamaan tietoja valtion ylläpitämiin eri rekistereihin. Rekisterien käytettävyydellä ja toimivuudella on suuri merkitys tehtävien suorittamiseen kuluvan aikaan. Rekisterien toimivuuteen tulisiikin kiinnittää nykyistä enemmän huomiota.

Esityksen mukaan tulisi valtion aluehallintoviranomaisille uusi valvonnan työkalu. Lain 36 §:n mukaan ed.m. viranomaiset voisivat määrätä hallinnollisen seuraamusmaksun. Tätä mahdollisuutta ei ole ehdotettu annettavaksi paikalliselle valvontaviranomaiselle. Syy tälle toimivallan rajaamiselle olisi hyvä avata lain perusteluissa. Esityksen mukaisen seuraamusmaksun vireillepano silloin, kun kunnaneläinlääkäriin havaitsee valvonnassaan pykälän tarkoittaman laiminlyönnin, jää epäselväksi. Kuuluuko vireillepano tällöin kunnaneläinlääkäriin virkavastuulle? Tapahtuuko vireillepano suullisesti, valvontarekisterin vai kirjallisen hakemuksen kautta? Vaatiiko seuraamusmaksun käyttäminen tällöin valtion valvontaviranomaisen uutta tarkastusta tai kuulemistä? Esityksessä on syytä avata menettelytapa sekä kunnan eläinlääkäriin vastuut ja velvoitteet hallinnollisen seuraamusmaksun vireillepanossa.

SUOMEN KUNTALIITTO

Marko Nurmikolu
Lakimies

